

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 14 września 2016 roku

Sąd Okręgowy w Gliwicach Wydział II Cywilny Ośrodek (...) w R.

w składzie:

Przewodniczący: SSO Jarosław Klon

Protokolant: Agnieszka Lach

po rozpoznaniu w dniu 14 września 2016 roku w Rybniku

sprawy z powództwa B. K., S. K. (1)

przeciwko (...) S.A. w K.

o naprawę szkód górniczych

1. zobowiązać pozwanego (...) S.A. w K. do naprawy szkód górniczych w budynku mieszkalnym położonym w J. przy ulicy (...), którego właścicielami są powodowie S. i B. K. poprzez:

- 1a – na parterze budynku w pokoju – rozebranie istniejącej podłogi drewnianej (dylówki), ułożenie warstwy podsypki piaskowej o grubości 15 cm, wylanie warstwy chudego betonu 8MPa na warstwie piasku, ułożenie izolacji poziomej w postaci folii budowlanej, położenie izolacji termicznej posadzki na gruncie w postaci płyt styropianowych wodoodpornych do podłóg, ułożenie siatki stalowej o grubości 2mm, zabudowanie jastrychu (podkład pod posadzki) o grubości 55 mm, następnie położenie paneli,

- 1b – na parterze w kuchni – rozebranie wykładziny ceramicznej na podłodze, rozebranie warstwy podkładu cementowego pod posadzką, położenie gładzi cementowej na konstrukcji stropu na belkach stalowych, wykonanie jastrychu (warstwy podkładu pod wykładziną ceramiczną), ułożenie folii budowlanej o grubości 2 mm, zabudowanie płyt styropianowych wodoodpornych do podłóg, ułożenie siatki stalowej o rozstawie 10 razy 10 cm na styropianie, położenie warstwy podkładu pod posadzki grubości 40 mm, następnie położenie wykładziny ceramicznej z płytek o wymiarze 35 razy 35 cm,

- 1c – na piętrze budynku w celu poziomowania podłóg na stropie drewnianym – rozebranie paneli, rozebranie podłogi drewnianej (dylówki), rozebranie legarów, usunięcie mieszanki z trocin i wapna zalegających na ślepym pułapie, ułożenie paraizolacji na ślepym pułapie, ułożenie wełny mineralnej o grubości 100 mm na paraizolacji, zabudowanie w poziomie płyt (...) o grubości 16 mm w dwóch warstwach, ułożenie paneli,

- 1d- w łazience – rozebranie okładziny ceramicznej i ułożenie nowej okładziny,

- 1e – w zakresie przewodów kominowych na piętrze – odbicie i uzupełnienie tynków na całej powierzchni przewodu,

- 1f- w zakresie stolarki drzwiowej na piętrze – wykucie ościeżnic i ponowne osadzenie ich z regulacją pionu,

- 1g – w zakresie sufitów i ścian na parterze i piętrze – naprawienie tynków kategorii III na sufitach i ścianach z wykonaniem gładzi gipsowych, pomalowanie tych pomieszczeń,

- 1 h – w zakresie piwnic – odbicie zawilgoconych tynków, odgrzybienie powierzchni zawilgoconych, wykonanie wentylacji pomieszczeń poprzez poprowadzenie przewodów wentylacyjnych w kształcie Z w ten sposób, że kratki wentylacyjne zabudować na ścianach zewnętrznych wewnątrz pomieszczeń i odprowadzeniem na zewnątrz z zabudowaniem krutek wentylacyjnych na cokole i to w każdym pomieszczeniu piwnicznym,
 - 1 i – w zakresie posadzki w piwnicy – wyżyłowanie pęknięć polegające na uzupełnieniu zaprawą Atlas TEN 10,
 - 1 j – w zakresie elewacji na cokole budynku – odbicie zarysowanych tynków, uzupełnienie tynków zewnętrznych kategorii III i pomalowanie farbą emulsyjną do powierzchni zewnętrznych,
 - 1 k – w zakresie dachu – położenie w miejsce uszkodzonych gontów bitumicznych nowych gontów tego samego rodzaju i koloru,
 - 1 l – w zakresie stolarki okiennej PCV – wyregulowanie zwichrowanej stolarki,
- 2) umarza postępowanie w zakresie cofniętego powództwa;
- 3) zasądza od pozwanego na rzecz powodów S. i B. K. 2400 złotych (dwa tysiące czterysta złotych) tytułem zwrotu kosztów postępowania;
- 4) nakazuje zapłacić pozwanemu (...) S.A w K. na rzecz Skarbu Państwa – Sądu Okręgowego w Gliwicach Ośrodka (...) w R.:
- a) kwotę 70 113,50 złotych (siedemdziesiąt tysięcy sto trzysta pięć złotych 50/100) tytułem wydatków sądowych,
- b) kwotę 1874 złotych (tysiąc osiemset siedemdziesiąt cztery złote) tytułem opłaty sądowej.

UZASADNIENIE

W pozwie przeciwko (...) S.A w K. powodowie S. K. (1) i B. K. domagali się zapłaty na swoją rzecz od pozwanego 76 000 złotych tytułem odszkodowania za szkodę górniczą powstałą w budynku mieszkalnym, znajdującym się na ich nieruchomości, położonej w J. przy ulicy (...). Domagali się również zasądzenia na ich rzecz kosztów procesu w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych.

W motywach pozwu stwierdzili, iż są właścicielami wyżej opisanej nieruchomości na której posadowiony jest budynek mieszkalny, w którym wystąpiły szkody górnicze w postaci:

- wychylenia budynku mieszkalnego,
- pęknięcia ścian wewnętrznych,
- pęknięcia ścian znajdujących się na zewnątrz budynku,
- pęknięciu stropów,
- spękaniu płytek podłogowych w kuchni,
- spękaniu płytek w łazience,
- zwichrowaniu stolarki drzwiowej,
- zawilgoceniu piwnicy.

Powodowie wystąpili do pozwanej z wnioskiem o naprawienie szkód a pozwana w piśmie z dnia 7 września 2011 roku poinformowała powodów, że nie znajduje podstaw do ugodowego załatwienia sprawy z uwagi na brak istnienia

związku przyczynowego pomiędzy szkodą a działalnością pozwanej. W ocenie powodów naprawienie szkody winno się odbyć poprzez wypłatę odszkodowania.

Pozwana w odpowiedzi na pozew wniosła o:

- oddalenie powództwa,

- zasądzenie solidarnie od powodów na jej rzecz kosztów postępowania w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych oraz zwrotu pozostałych kosztów.

Podniosła, iż nieruchomość na której znajduje się dom powodów zaliczona jest do V kategorii terenu górniczego, na którym eksploatacja prowadzona była w latach 1946 – 1963 roku. Dalsza eksploatacja górnicza tego terenu nie jest przewidziana. W ocenie pozwanej szkody górnicze mogły się ujawnić najpóźniej do 1965 roku, o czym powodowie zostali poinformowani w piśmie z dnia 7 września 2011 roku, które zostało dołączone do pozwu. Kwestia szkód górniczych w przedmiotowym budynku mieszkalnym była dwukrotnie przedmiotem rozpoznania w 1993 roku i 1997 roku, i została definitywnie rozstrzygnięta negatywnie dla powodów. Pozwana opisała sposób procedowania w tych latach i skonkludowała, że powodowie co najmniej od 1993 roku wiedzieli o szkodzie i w tej sytuacji ich roszczenie dodatkowo jest jeszcze przedawnione.

Powodowie po przeprowadzeniu postępowania dowodowe a w szczególności po opinii biegłego R. B. wniesli o naprawienie szkód górniczych w budynku mieszkalnym w sposób opisanych przez biegłego w opinii. (Pismo k. 615 akt) W zakresie roszczenia o zasądzenie odszkodowania powodowie wycofali powództwo na co zgodę wyraził pozwany.

Pozwany pozostał przy swoim stanowisku procesowym.

Sąd ustalił następujący stan faktyczny:

Właścicielami nieruchomości położonej w J. przy ulicy (...) są we wspólności ustawowej małżeńskiej S. K. (1) i B. K..

Dowód: odpis księgi wieczystej o numerze (...) k.4 – 8 akt sprawy,

Wcześniej właścicielem nieruchomości był R. P. (1), który występował przeciwko przedsiębiorstwom górniczym o naprawę szkód górniczych w budynku mieszkalnym, którego właścicielami są aktualnie powodowie. W opinii budowlanej z dnia 30 września 1966 roku w budynku położonym aktualnie przy ulicy (...) (poprzednio 16) stwierdzono:

- 1) pęknięcia ścian,
- 2) pęknięcia stropu betonowego w piwnicy,
- 3) pęknięcia sufitów na poddaszu,
- 4) nierówności pokrycia dachowego,
- 5) pęknięcia ścian wewnętrznych,
- 6) pęknięcia stropu betonowego między dźwigarami,

W opinii zaproponowano sposób naprawy tych szkód, które zostały uznane za górnicze.

Dowód: opinia budowlana wraz z planem sytuacyjnym z dnia 30 września 1966 roku, (akta szkodowe dołączone przez pozwaną),

R. P. (1) ponownie wystąpił o naprawę szkód górniczych w we wniosku z dnia 14 czerwca 1967 roku. W orzeczeniu z dnia 4 listopada 1967 roku (...) Komisja do Spraw Szkód Górniczych w G., w sprawie wniosku R. P. (1) przeciwko Kopalni (...) orzekła, iż:

- wskutek robót górniczych Kopalni (...) powstała szkoda górnicza:

a) w budynku mieszkalnym parterowym z poddaszem o kubaturze około 450 m²: pęknięcia ścian, pęknięcia stropu betonowego w piwnicy w poprzek dźwigarów stalowych, tynków sufitów na poddaszu, nieszczelności pokrycia dachowego,

b) w chlewie dobudowanym do budynku mieszkalnego: pęknięcia ścian i stropu betonowego między dźwigarami, nieszczelności pokrycia dachowego.

- poszkodowanym przez tą szkodę był R. P. (1).

Naprawa szkody miała być przeprowadzona następująco:

a) w budynku mieszkalnym: przemurowanie pęknięcia ścian, przekucie pęknięcia stropu betonowego i zatarcie zaprawą cementową, wyplatanie nieszczelności pokrycia dachowego i przesmołowanie całości dachu. Wykonanie robót towarzyszących i porządkowych.

W orzeczeniu stwierdzono, iż do naprawy zobowiązana jest Kopalnia (...) w terminie do końca 1969 roku a koszty naprawy wyceniono na 20 000 złotych.

Dowód: orzeczenie z dnia 4 listopada 1967 roku wraz z uzasadnieniem.

W dniu 10 lipca 1976 roku R. P. (1) złożył kolejny wniosek o naprawę szkód górniczych i wskazał na pochylenie się budynku co spowodowało przeciek w dachu pokrytego dachówką.

Dowód: wniosek z dnia 10 lipca 1967 roku,

W orzeczeniu z dnia 24 grudnia 1976 roku (...) Komisja do spraw Szkód Górniczych w G. oddaliła wniosek R. P. (1). Z kolei w orzeczeniu z dnia 7 kwietnia 1977 roku Odwoławcza Komisja do Spraw Szkód Górniczych w K. uchyliła zaskarżone orzeczenie wyżej opisane do ponownego rozpoznania. W opinii budowlanej mgr inż. R. P. (2) zostały opisane uszkodzenia budynku i biegły stwierdził między innymi, że budynek uległ znacznemu przechyleniu - 28‰ po przekątnej przy różnicy 359 mm. W orzeczeniu z dnia 14 kwietnia 1978 roku (...) Komisja do spraw Szkód Górniczych w G. orzekła, iż wskutek szkód górniczych spowodowanych przez Kopalnię (...) i Kopalnię (...) w budynku mieszkalnym z przybudówką gospodarczą na nieruchomości w J. przy ulicy (...) powstała szkoda górnicza a mianowicie: włoskowate pęknięcia w 2 miejscach stropu betonowego nad piwnicą poprzeczne do dźwigarów, wychylenie budynku z pionu w kierunku północno – wschodnim, częściowe rozregulowanie stolarki związane z wychyleniem się budynku, ślad po zacieku w pokoju na parterze od strony ulicy, zacieki w dwóch miejscach na otynkowanym poddaszu, pęknięcia tynku na poddaszu wzdłuż słupków drewnianych, zastrzałów więźby dachowej, pęknięcie parapetów betonowych, nieznaczące oddylatowanie się przybudówki gospodarczej od budynku mieszkalnego, nieszczelności pokrycia dachowego. Stwierdzono, iż poszkodowanym jest R. P. (1). W orzeczeniu określono sposób naprawy a w zakresie pochylenia budynku nakazano dopasowanie rozregulowanej stolarki okiennej, uszczelnienie oddylatowanej przybudówki gospodarczej od budynku mieszkalnego, skasowanie zacieków na stropie w pokoju na parterze i pomalowanie go, usunięcie nieszczelności pokrycia dachowego przez jego zmianę na papowe.

Dowód: wniosek z dnia 10 lipca 1976 roku, orzeczenie Okręgowej Komisji do Spraw Szkód Górniczych z dnia 24 grudnia 1976 roku, orzeczenie Odwoławczej Komisji do Spraw Szkód Górniczych w K. z dnia 7 kwietnia 1977 roku, opinia biegłego R. P. (2) z czerwca 1977 roku, orzeczenie Okręgowej Komisji do Spraw S. (...) z 14 kwietnia 1978 roku, (akta szkodowe dołączone do akt przez pozwanego),

5 lipca 1989 roku R. P. (1) wystąpił z kolejnym wnioskiem o naprawę szkód górniczych a z kolejnym wnioskiem w dniu 26 stycznia 1992 roku wystąpiła S. K. (2). W tym wniosku wnioskodawczyni wskazała na zdeformowanie stolarki (okien, drzwi, podłogi) pęknięcia parapetów, pęknięcia ścian na I piętrze, pęknięcia komina, deformację stropów

wykonanych z belek drewnianych, które są obite trzcina i otynkowane, pęknięcia zbiornika (szamba), pęknięcia sieci wodociągowej, pochylenie budynku w kierunku wschodnim.

Orzeczeniem z dnia 22 marca 1993 roku (...) Komisja do Spraw Szkód Górniczych w G. orzekła w sprawie z wniosku S. K. (2) przeciwko Kopalni (...) i (...) o oddaleniu wniosku. W uzasadnieniu Komisja podniosła, iż uszkodzenia w budynku wnioskodawcy nie są przyczynowo związane z eksploatacją górniczą kopalń.

Dowód: wniosek o naprawę szkód górniczych z 5 lipca 1989 roku, wniosek o naprawę szkód górniczych z dnia 26 stycznia 1992 roku, ekspertyza górniczo – geologiczna T. N., orzeczenie Okręgowej Komisji do Spraw Szkód Górniczych z dnia 22 lutego 1993 roku, (akta szkodowe dołączone do akt sprawy przez pozwaną),

Kolejny wniosek o naprawę szkód górniczych złożył B. K. i domagał się naprawy pęknięć komina, pęknięć ścian, zdeformowanej stolarki okiennej (okien, drzwi), deformacji podłóg, pęknięcia parapetów, pęknięcia stropów, odchylenia budynku w kierunku wschodnim. W odpowiedzi na ten wniosek (...) S.A stwierdziła, iż w przedmiotowej sprawie (...) Komisja do Spraw Szkód Górniczych wydała prawomocne orzeczenie z dnia 22 lutego 1993 roku oddalające wcześniejszy wniosek w tej sprawie. Od tego czasu sytuacja górniczo – geologiczna w tym rejonie nie uległa zmianie i brak było podstaw do pozytywnego załatwienia sprawy.

Dowód: wniosek z dnia 29 sierpnia 1997 roku, odpowiedź (...) S.A w R. z dnia 8 października 1997 roku, (akta szkodowe dołączone przez pozwaną),

Budynek powodów znajduje się na granicznym obszarze górniczym Kopalni (...). Eksploatacja górnicza była prowadzona w rejonie budynku powodów w latach 1945 – 1963. Eksploatacja dokonana przed rokiem 1963 wpłynęła negatywnie na budynek powodów, od 1978 roku nie nastąpiło powiększenie się deformacji terenu (w szczególności obniżen oraz wychyleń) pod tą nieruchomością. Występujące w rejonie nieruchomości powodów, w nadkładzie karbonu, poziomy wodonośne, wskutek różnorodnych działań obu kopalń ((...) i (...)) uległy w ostatnich latach daleko idącej stabilizacji, a zatem zmiany w stosunkach wodnych nie mogły być przyczyną żadnych uszkodzeń obserwowanych na powierzchni terenu. Eksploatacja prowadzona przez Kopalnię (...) nie generowała żadnych wstrząsów górotworu, natomiast aktywność sejsmiczna generowana przez Kopalnię (...) nie mogła być przyczyną stwierdzonych w budynku powodów uszkodzeń. Teren pod nieruchomością powodów jest aktualnie górniczo uspokojony. Również brak jest takich zmian w zakresie hydrogeologii, które mogłyby wpływać negatywnie na budynek powodów.

Dowód: opinia biegłego J. K. k. 50 – 71 akt, 75 – 84 akt sprawy, k. 130 – 158 akt sprawy, uzupełniająca opinia ustna – rozprawa z dnia 20 listopada 2013 roku, uzupełniająca opinia grawimetryczna k. 249 – 301 akt sprawy, ustana opinia uzupełniająca biegłego J. K. – rozprawa z dnia 25 lutego 2015 roku, opinia biegłego A. M. 392 – 492 akt sprawy,

W budynku powodów doszło do skrócenia bryły budynku mieszkalnego – w konsekwencji do zmiany schematu statycznego ustroju konstrukcyjnego zwanego mimośrodem. Aktualnie wychylenie się budynku powodów wedle pomiarów z dnia 13.04.2016 roku wynosi:

- 13‰ w kierunku północnym,
- 17,7 ‰ w kierunku zachodnim,
- wypadkowo 24,3 ‰.

W wyniku powstania mimośrodu nastąpiła zmiana schematu statycznego konstrukcji budynku, powodując wystąpienie obciążeń dodatkowych – zwanych szkodą górniczą, od następujących elementów budynku:

- siła pionowa działająca w ścianie wywołana jest jej ciężarem własnym i ciężarem ścian opartych na rozpatrywanej ścianie,

- obciążeniem pionowym od stropów, w tym również od dachu i schodów,
- warunki występujące w połączeniu ścian ze stropem określają wielkość mimośrodowo działającej siły pionowej stanowiącej obciążenie ściany,
- wychylenie budynku od pionu powoduje w elementach konstrukcyjnych powstanie dodatkowych sił poziomych, jako składowe od obciążeń pionowych,
- siły poziome oddziałują na cały budynek, które są przenoszone przez jej układ nośny, przy zachowaniu wymaganych warunków stateczności i wytrzymałości.

Konsekwencją mimośrodowo jest wystąpienie naprężeń w elementach nośnych i wykończeniowych: stanu granicznego użyteczności (...), czyli stanu odpowiadającego warunkom, po przekroczeniu których konstrukcja lub jej element przestają spełniać stawiane im wymagania użytkowe.

Dowód: opinia biegłego R. B. k. 538 – 587 akt sprawy, opinia uzupełniająca k. 619 – 624 akt sprawy,

W budynku powodów wystąpiły następujące szkody górnicze spowodowane mimośrodowo:

- uszkodzenie na parterze i poddaszu – zarysowania tynków sufitowych, ścian, faset (połączenie ścian z sufitem), tynków na przewodach kominowych,
- zarysowania okładzin ceramicznych w łazience, zarysowanie wykładziny ceramicznej w kuchni,
- deformacja stolarki okiennej,
- w piwnicach – zarysowania ścian nośnych, pęknięcie posadzki cementowej, zawilgocenie tynków wewnętrznych na ścianach murów zewnętrznych,
- na elewacji – cokół budynku (mury fundamentowe) – zarysowania tynków zewnętrznych na cokole,
- na dachu – występują pęknięcia w pokryciu gontów bitumicznych,
- w stolarce drzwiowej – samoistne otwieranie w kierunku pochylenia budynku.

Dowód: opinia biegłego R. B. k. 538 – 587 akt sprawy, opinia uzupełniająca k. 619 – 624 akt sprawy,

Wartość odszkodowania liczona jako wartość odtworzeniowa budynku pomniejszona o stopień naturalnego zużycia to kwota 153 371, 82 złotych a nadto dodatkowa kwota kosztów rozbiórki w wysokości 37 454, 56 złotych. Wartość remontu zaproponowanego przez biegłego to kwota 37 465,46 złotych.

Dowód: opinia biegłego R. B. k. 538 – 587 akt sprawy, opinia uzupełniająca k. 619 – 624 akt sprawy,

Sąd zważył co następuje:

Powództwo o naprawienie szkody okazało się zasadne.

Bezspornym w sprawie było, iż:

- powodowie są właścicielami nieruchomości, opisanej w stanie faktycznym, na której wybudowany jest budynek mieszkalny,
- budynek mieszkalny jest przechylony a przechył wynika z wcześniejszej działalności górniczej,

- w 2008 roku powodowie wykonali remont domu poprzez ocieplenie budynku styropianem, na co nałożyli klej i siatkę, w środku wykonali malowanie, kafelkowanie i częściowe prostowanie podłóg poprzez wylewki, na górze budynku położyli nowe stropy drewniane i na to położono grubsze filary, (rozprawa k. 43 akt sprawy),

- w budynku mieszkalnym (...) lata po remoncie ujawniły się szkody opisane przez biegłego R. B. w jego pisemnych opiniach,

- powodowie wyczerпали tryb postępowania ugodowego a pozwana odmówiła im wypłaty odszkodowania czy też naprawy szkody poprzez restytucję naturalną.

Spornym było, czy szkody opisane przez biegłego R. B. są pochodzenia górniczego a jeśli tak to czy pozwana winna być naprawiona i czy roszczenie powodów nie uległo przedawnieniu?

Zanim zostaną rozważone sporne okoliczności koniecznym jest ustalenie czy do rozstrzygnięcia sporu należało stosować przepisy nowego prawa geologicznego i górniczego – ustawa z dnia 9 czerwca 2011 roku (Dz.U.2011.163.981) czy też ustawy z dnia 4 lutego 1994 roku prawo geologiczne i górnicze (Dz.U.2005.228.1947 j.t)?

Stosownie do treści art. 226 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 roku ustawa z dnia 4 lutego 1994 roku utraciła moc, z tym że w oparciu o treść art. 222 nowego prawa geologicznego i górniczego do postępowań wszczętych przed dniem wejścia w życie ustawy stosuje się dotychczasowe przepisy. Na pewno nowa ustawa prawo geologiczne i górnicze weszła w życie od 1 stycznia 2012 roku. Natomiast problem ten był już przedmiotem rozpoznania przez Sąd Najwyższy, który w uchwale z dnia 22 listopada 2013 roku w sprawie III CZP 75/13 orzekł, iż do spraw o naprawienie szkód wywołanych ruchem zakładu górniczego, w którym zdarzenie wywołujące szkodę, jak i jej powstanie, miały miejsce przed dniem 1 stycznia 2012 roku stosuje się przepisy ustawy z dnia 4 lutego 1994 roku Prawo geologiczne i górnicze (jedn. Tekst: Dz.U.z 2005 r Nr 228, poz. 1947 z późniejszymi zmianami) Z treści pozwu i oświadczenia powoda B. K. – których wiarygodność potwierdza całościowa opinia biegłego R. B. – wynika, iż szkoda w budynku mieszkalnym powodów, polegająca na:

- parterze i poddaszu – na zarysowaniu tynków sufitowych, ścian, faset (połączenie ścian z sufitem), tynków na przewodach kominowych,

- zarysowaniu okładzin ceramicznych w łazience, zarysowaniu wykładziny ceramicznej w kuchni,

- deformacji stolarki okiennej,

- w piwnicach – zarysowaniu ścian nośnych, pęknięciu posadzki cementowej, zawilgoceniu tynków wewnętrznych na ścianach murów zewnętrznych,

- na elewacji – cokół budynku (mury fundamentowe) – zarysowaniu tynków zewnętrznych na cokole,

- na dachu – pęknięciach w pokryciu gontów bitumicznych,

- w stolarce drzwiowej – samoistnego otwierania się w kierunku pochylenia budynku,

powstała w wyniku pośredniej działalności pozwanej.

W tym miejscu koniecznym jest stwierdzenie, że z całościowej opinii biegłego J. K. (połączonej z bardzo kosztownymi badaniami grawimetrycznymi) oraz całościowej opinii biegłego A. M. (połączonej z kosztownymi badaniami hydrogeologicznymi) wynika, iż teren pod budynkiem mieszkalnym powodów jest uspokojony. Zatem na pewno wyżej opisane – stwierdzone przez biegłego R. B. szkody – nie wynikają z prowadzonej przez pozwaną działalności górniczej. Jednak nie oznacza, to że powstałe uszkodzenia w budynku powodów nie są pochodzenia górniczego. Jak szczegółowo wyjaśnił to biegły R. B. do opisanych wyżej uszkodzeń doszło w wyniku powstania w budynku powodów tzw. mimośrod, którego przyczyny i sposób oddziaływania na budynek powodów biegły wykazał matematycznie,

graficznie i fizycznie, czego nie kwestionowała pozwana a sąd w sposobie rozumowania biegłego nie znalazł błędów. W konsekwencji opinia biegłego R. B. była miarodajnym dowodem na okoliczność wyjaśnienia skąd wzięły się szkody w budynku powodów.

Biegły opisał siły mimośrodowe działające na budynek powodów. Tego rodzaju siły są wynikiem wychylenia budynku, które to wychylenie zostało uznane za szkodę górniczą w orzeczeniu z dnia 14 kwietnia 1978 roku Okręgowej Komisji do spraw Szkód Górniczych w G., która orzekła, iż wskutek szkód górniczych spowodowanych przez Kopalnię (...) i Kopalnię (...) w budynku mieszkalnym z przybudówką gospodarczą na nieruchomości w J. przy ulicy (...) (aktualnie 12) powstała szkoda górnicza a mianowicie: włoskowate pęknięcia w 2 miejscach stropu betonowego nad piwnicą poprzeczne do dźwigarów, **wychylenie budynku z pionu w kierunku północno – wschodnim, częściowe rozregulowanie stolarki związane z wychyleniem się budynku**, ślad po zacieku w pokoju na parterze od strony ulicy, zaciek w dwóch miejscach na otynkowanym poddaszu, pęknięcia tynku na poddaszu wzdłuż słupków drewnianych, zastrzałów więźby dachowej, pęknięcie parapetów betonowych, nieznaczne oddylatowanie się przybudówki gospodarczej od budynku mieszkalnego, nieszczelności pokrycia dachowego. W orzeczeniu stwierdzono, iż poszkodowanym jest R. P. (1). Dalej w orzeczeniu określono sposób naprawy a w zakresie pochylenia budynku, gdzie nakazano dopasowanie rozregulowanej stolarki okiennej, uszczelnienie oddylatowanej przybudówki gospodarczej od budynku mieszkalnego, skasowanie zacieków na stropie w pokoju na parterze i pomalowanie go, usunięcie nieszczelności pokrycia dachowego przez jego zmianę na papowe. (Zostało to również opisane w stanie faktycznym).

Pozwana nie negowała, iż określony orzeczeniem obowiązek naprawienia szkody, wynikającej z pochylenia się budynku mieszkalnego – wtedy należącego do R. P. (1) a aktualnie do powodów – został wykonany. Zatem nie ma wątpliwości, iż już w 1978 roku pozwana wiedziała, iż w budynku aktualnie przy ulicy (...) poprzednio 16 i 18 nastąpiła szkoda górnicza w postaci wychylenia się bryły budynku a zakres tego wychylenia został ustalony poprzez wykonanie stosownych pomiarów. Niwelacja tej szkody nastąpiła poprzez regulację stolarki okiennej, ale też poprzez naprawę dachu i dylatację budynku od przybudówki gospodarczej. Jednak nie wyeliminowano samego pochylenia się budynku, czyli cały czas istniała i nadal istnieje szkoda stwierdzona w wyżej wymienionym orzeczeniu a jej konsekwencje zostały wykazane przez biegłego R. B. w opinii wyżej opisanej. W ocenie sądu w tej sprawie nie można przyjąć, iż roszczenie powodów jest przedawnione, bowiem fakt szkody w postaci wychylenia się budynku został stwierdzony orzeczeniem właściwego organu państwowego a sposób naprawy tej szkody – na rok 1978 - polegał jedynie na naprawie opisanej również powyżej. Z kolei wychylenie budynku, jest szkodą trwałą, uznaną przez pozwaną (bowiem wykonała orzeczenie z 1978 roku) i konsekwencje tego rodzaju szkody, polegające na wystąpieniu tzw. mimośrodów, który z kolei sprawił uszkodzenia opisane przez biegłego R. B., a które wystąpiły w najwcześniej w 2010 roku i zostały opisane przez powodów w ich wniosku o naprawę szkód górniczych z dnia 10 marca 2011 roku, nie uległy przedawnieniu. Biegły R. B. nie negował w swojej opinii, iż wykazane przez niego uszkodzenia, spowodowane tzw. mimośrodami, wystąpiły w czasie opisanym przez powodów. Zatem nie można przyjąć twierdzenia pozwanej, iż roszczenie powodów o naprawienie szkody uległo przedawnieniu stosownie do treści art. 442¹ k.c. (taki termin przedawnienia stosuje się do reżimu u.p.g.i.g, stosowanej do tej sprawy – tak też Sąd Apelacyjny w Katowicach z dnia 07.10.2013 roku I ACa 656/13 LEX nr 138187) bowiem powodowie wnieśli sprawę do sądu w dniu 23 kwietnia 2012 roku, zatem przed upływem 3 – letniego terminu przedawnienia.

Już jedynie posiłkowo można stwierdzić, iż podnoszenie przez pozwaną zarzutu przedawnienia roszczenia powodów, kiedy szkoda została spowodowana istnieniem wychylenia się budynku i powstałym w jego konsekwencji tzw. mimośrodami, w sytuacji, kiedy wcześniej szkoda w postaci wychylenia się budynku została stwierdzona prawomocnym orzeczeniem Okręgowej Komisji ds. Szkód (...) w K., jest sprzeczne z zasadami współzycia społecznego – czyli z art. 5 k.c.

Podnieść też należy, iż brak było podstaw do podzielenia poglądu pozwanej, iż fakt oddalenia wniosku S. K. (2), poprzedniego właściciela nieruchomości, o naprawienie szkód górniczych, orzeczeniem z dnia 22 marca 1993 roku Okręgowej Komisji do Spraw Szkód Górniczych w G., wyeliminował możliwość dochodzenia odszkodowania za szkody górnicze na nieruchomości powodów. Trzeba podkreślić, iż:

- po pierwsze powodowie wystąpili o naprawę nowych szkód, które pojawiły się po wykonaniu przez nich remontu w 2008 roku a szkody te wystąpiły w roku 2010, czyli należało zbadać przyczyny wystąpienia tych szkód,

- po drugie z orzeczenia z 1993 roku wynika, iż (...) Komisja do Spraw Szkód Górniczych w G. stwierdziła, że przyczyną oddalenia wniosku było ustalenie, iż deformacje powierzchni na nieruchomości powodów powstały przed 1966 rokiem a uszkodzenia powstałe w ich wyniku zostały naprawione na podstawie orzeczenia Okręgowej Komisji ds. Szkód (...) w G. z 14.04.1978 roku a eksploatacja prowadzona później nie mogła mieć żadnego wpływu na nieruchomość. Orzeczenie to zostało wydane na podstawie opinii górniczo – geologicznej sporządzonej przez dr. I. T. N.. Czyli Komisja zupełnie nie badała, skąd wzięły się uszkodzenia opisane przez S. K. (2) i ograniczyła się jedynie do stwierdzenia, iż nie były one przyczynowo związane z działalnością Kopalni (...) i (...). W tej sprawie nie został przeprowadzony dowód z opinii biegłego do spraw budownictwa, który już w tym czasie mógł wykazać istnienie szkody, której źródło opisał biegły R. B..

Podsumowując, należy stwierdzić, iż:

- fakt, iż w budynku powodów położonym w J. przy ulicy (...) wystąpiły nowe szkody, inne niż te które były przedmiotem badania przez Okręgową Komisję ds. Szkód (...) w G. w 1993 roku,

- o odszkodowanie wnieśli inni powodowie niż poprzednio wnioskodawczyni S. K. (2) a i po stronie pozwanej występuje już inny podmiot, będący następcą prawnym Kopalni (...) i (...),

to koniecznym było ustalenie, czy zgłoszone przez powodów szkody są przyczynowi związane z działalnością górniczą pozwanej a wyżej opisane orzeczenie z 1993 roku nie mogło wiązać sądu w tej sprawie. Inna interpretacja sprzeciwiałaby się treści normy prawnej art. 365§1 k.p.c. i 366 k.p.c.

Podsumowując całość rozważań, w ocenie sądu, pozwana jest odpowiedzialna za wystąpienie szkód w budynku powodów, opisanych w opinii biegłego R. B.. Z opinii biegłego wynika, iż zasadnym w przypadku tych szkód jest ich naprawa a zatem restytucja naturalna, bowiem wypłata jednorazowego odszkodowania rażąco przekraczałaby wielkość poniesionej szkody – art. 95 ust. 1 u.p.g.i.g. Restytucja naturalna winna zostać przeprowadzona w oparciu o treść art. 94 ust. 1 u.p.g.i.g.

Utrwalona jest zasada, iż poszkodowany ruchem zakładu górniczego nie jest uprawniony do określenia w pozwie sposobu naprawy szkody, chyba że już wówczas byłoby to możliwe a z reguły taka możliwość powstaje dopiero po przeprowadzeniu postępowania dowodowego, na etapie wyrokowania (wyrok Sądu Apelacyjnego w Katowicach z 17 grudnia 2015 roku I ACa 1058/14 oraz Sąd Najwyższy – wyrok z dnia 09.01.2014 w sprawie V CSK 103/13) i w tej sytuacji powodowie mieli prawo zmienić żądanie z odszkodowania pieniężnego (które ostatecznie wycofali) na naprawienie szkody poprzez restytucję naturalną.

W konsekwencji sąd orzekł o naprawieniu szkody w budynku powodów w sposób opisany przez biegłego R. B., co znalazło odzwierciedlenie w punkcie 1 wyroku. Postępowanie co do odszkodowania pieniężnego zostało umorzone. (Pkt. 2 wyroku).

W ocenie sądu powodowie praktycznie w całości wygrali proces zatem należało na ich rzecz zasądzić koszty postępowania, które sprowadzały się do wynagrodzenia profesjonalnego pełnomocnika art. 98 §1 kpc w związku z art. 99 kpc, w związku z § 2 i 6 pkt. 5 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 roku w sprawie opłat za czynności radców prawnych oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów pomocy prawnej udzielonej przez radcę prawnego ustanowionego z urzędu (Dz.U. Nr 163,poz. 1349 z 2002 z późniejszymi zmianami) w kwocie:

- 2400 złotych a koszty te były liczone od wartości kosztów naprawy szkody wyliczonych przez biegłego R. B. na kwotę 37 465,46 złotych. (Pkt. 3 wyroku)

Natomiast w oparciu o treść przepisu art. 113 ustęp 1 w związku z art. 13 i 96 ustęp 1 pkt 12 ustawy z dnia 28 lipca 2005 roku o kosztach sądowych w sprawach cywilnych (Dz.U. z 2006 Nr 126, poz. 876 z późniejszymi zmianami) sąd nakazał stronie pozwanej uiścić na rzecz Skarbu Państwa – Sąd Okręgowy w Gliwicach kwotę:

- 70 113,50 złotych tytułem wydatków sądowych (stanowiącej sumę wynagrodzenia biegłych J. K., A. M. i R. B.) od uiszczenia których powodowie byli zwolnieni,

- oraz kwotę 1874 złotych tytułem opłaty sądowej.

Sędzia Jarosław Klon